

På ovarial- cancerfronten intet nytt!

Frank G Lawton, Jan P Neijt, Kenneth D Swenerton, eds. **Epithelial cancer of the ovary**. 299 sidor. London: BMJ Publishing Group, 1995. Pris £ 47. ISBN 0-7279-0851-0.

Recensent: med dr Henric Malmström, gynekologiska kliniken, Universitetssjukhuset, Linköping.

Hög incidens, sena initialsymtom, svårighet att uppnå kirurgisk tumörfrihet samt relativt ineffektiv behandling av residualtumör med ty åtföljande hög mortalitet är karakteristiskt för epithelial ovarialcancer.

Internationell sammanfattning

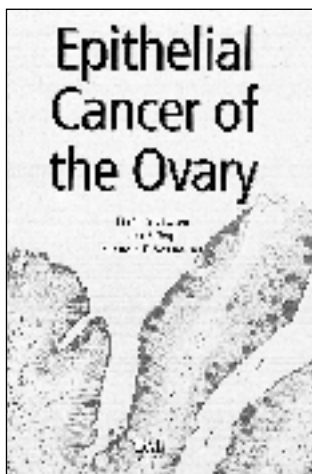
I boken »Epithelial cancer of the ovary» har 35 författare från åtta länder på 299 sidor försökt att sammanfatta gårdagens forskning och »state of the art». I referenslistorna finner man hela 1 074 referenser. I boken presenteras följande översiktstitlar: Perspektiv på mortalitet; Histopatologi vid tidig ovarialcancer; Tumörbiologi; Screening; Prevention; Familjär ovarialcancer; Prognostiska faktorer; Borderline-tumörer; Responsbedömning; Recidivbehandling; Kemoterapi; Nya behandlingsmodeller; Strålbehandling; Immunterapi; Tithålskirurgi; Äggledarcancer; Livskvalitet och terminalvård.

Annorlunda bok

Det stora antalet författare till boken speglar det mångfasetterade problem som omhändertagandet av dessa patienter utgör – från diagnos till (sannolik) död i sin sjukdom. Författarnas namnkunnighet borde borga för hög kvalitet och intressant läsning. Men finns det plats för ytterligare en bok om ovarialcancer på hyllan? Första omdömet man får av boken är att detta är en annorlunda bok som är användbar även för icke-specialister.

Kapitlet om tumörbiologi är viktigt för vår förståelse för prognostiska faktorer. Två andra viktiga kapitler handlar om borderlinetumörer samt immunterapi, det senare är dock alltför omfattande (hela 28 sidor!) och inte helt uppdaterat. Laparoskopisk operationsteknik är etablerad på vis-

NYA BÖCKER

En god introduktion i samhälls- medicin

Bo J Haglund, Leif Svanström. **Samhällsmedicin – en introduktion**. 2:a uppl. 339 sidor. Lund: Studentlitteratur, 1995. Pris ca 480 kr. ISBN 91-44-18052-7.

Recensent: professor Peter Allebeck, socialmedicinska avdelningen, Vasa sjukhus, Göteborg.

så kliniker och mycket intressant även inom gynekologi, men det torde dröja innan den kan få större betydelse inom onkologin, och vi får avvakta pendelns stabilisering – kapitlets författare får ses som en förrespråkare för denna verksamhet. Kapitlet om palliativ vård känns viktigt på ett basalt plan och borde läsas av de flesta inom vården.

Överlappningar ur olika perspektiv

En del överlappningar i boken är oundvikliga, men dessa är vinklade från olika perspektiv och känns därför inte speciellt störande. Rena fel är sällsyntheter.

Att omhändertagandet av dessa patienter kan variera från land till land är också självklart – jag förmodar att det får få kliniker som postoperativt övervakar timdiuresen under 72 timmar!

Visst hade man önskat finna något om resistensutveckling, dosintensitet, symtomlindring vid kemoterapi och inte minst intraperitoneal behandlingsteknik och dess resultat vid ovarialcancer! Och visst kunde man önskat ett mer uttömmande kapitel om strålbehandling. Kanske kommer dessa kompletteringar i en senare upplaga!

Det viktigaste om det mesta

Sammanfattningsvis är det en lättläst, innehållsrik bok, som täcker det viktigaste om det mesta nya (och gamla) i sin genre och som tål att läsas av såväl studenter och andra som tangerar ovarialcancerproblematiken. •

Stil, språk och inriktning är mycket likartade i böckerna. Innehållet överlappar delvis, och flera tabeller och figurer är identiska i bägge böckerna. Om man vill använda någon av dessa böcker till en introduktionskurs i samhällsmedicin eller folkhälsovetenskap är det inte alls självklart vilken man bör välja.

Bägge lämpar sig väl för introduktions- och översiktscurser i dessa ämnesområden. Med utgångspunkt i syfte, målgrupp och annan litteratur bör man bläddra noggrant i bägge böckerna innan man sätter upp en av dem som kursbok.

Enhettligt och balanserat

I »Samhällsmedicin – en introduktion» sägs samhällsmedicin helt adekvat vara dels ett kunskapsområde som innefattar sambandet mellan samhällsstruktur, miljö och befolkningens hälsotillstånd, dels de färdigheter som krävs för att i hälso- och sjukvårdens praktik medverka i förebyggande arbete. Det är med nödvändighet ett tvärvetenskapligt kunskapsområde, vilket innebär att det ligger nära till hands att skriva en lärobok i antologiform, som Lennart Köhlers lärobok i samhällsmedicin från början av 1980-talet.

Haglund och Svanström är enda författare till denna bok, liksom författarnas tidigare nämnda. Detta har den klara fördelen att boken får enhetlig stil och balanserat format, men med risk för att vissa avsnitt uppfattas som något ytliga eller väl allmänna.

Hälsan i samhället

Boken inleds med några kapitel om hälsoutvecklingen i Sverige med koppling till samhällsutvecklingen i stort. Kortfattat, men föredömligt, beskrivs huvuddragen i hälsoutvecklingen globalt, med utgångspunkt i Världsbanksrapporten 1993.

Huvuddelen av boken tar upp riskfaktorer för respektive skyddande faktorer mot ohälsa, där några kapitl rubriker kan nämnas för att exemplifiera innehållet: Arbete och hälsa; Boende, grannskap och hälsa; Mat, fysisk aktivitet och hälsa; Socialt stöd och hälsa.

I några kapitel beskrivs tillvägagångssättet i samhällsmedicinskt arbete och metoder för prevention. De sista kapitlen behandlar hälso- och sjukvårdssystemet, och grunddragen i hälsoekonomi, som man med en mindre justering av fo-